

BESLUT

2023-03-27

Dnr: 22/03296

Saken

Nyheter i P4 Göteborg, 2022-07-24, kl. 10.30 och 12.30, inslag om ett tomtköp och lägenhetsbyggen; fråga om opartiskhet och saklighet

Beslut

Inslaget frias. Det strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Inslaget

Sändningarna, som var likalydande och på drygt en minut, utgick från en granskning av tidningen Göteborgs-Posten (GP) om en fastighetsaffär som en högt uppsatt politiker i Göteborg (NN) var inblandad i. I inslaget sa en reporter att NN ”fick en attraktiv tomt i konkurrens med andra” och att han och hans fru haft fördelar i tilldelningsprocessen. I inslaget intervjuades den granskande reportern från GP som bekräftade att tomten utlystes i konkurrens men att NN hade haft fördelar i processen.

En reporter sa att tomten skulle ges till en förening och att det skulle byggas fem lägenheter men att det blev fler och att huset enligt GP:s granskning blev större än vad det fanns tillstånd för. Takhöjden på loftet hade blivit högre än vad bygglovet tillät. GP-reportern sa sedan att lägenhetens boarea därigenom blev nästan 30 kvadratmeter större vilket var värt miljonbelopp. Reportern sa därefter att när en av lägenheterna såldes så gjordes en vinst på nästan två miljoner kronor.

Avslutningsvis sa reportern att NN uttalat till GP att det inte hade begåtts några felaktigheter och att byggföretaget fick stå för eventuella fel i byggnationen. Därefter sades att NN gav ytterligare kommentarer till granskningen i sina sociala mediekkanaler.

Anmälan

Inslaget är anmält av NN som anför följande.

Påståendet att NN fick en tomt och hade fördelar i tilldelningsprocessen

Påståendet att NN fick en tomt av kommunen var en missvisande beskrivning. Detta skiljer sig också tydligt från artikeln i GP där det tydligt framgick att föreningen köpt tomten. Med tanke på den allvarliga förtroendeskada ett sådant missvisande påstående innebär borde Sveriges Radio AB (SR) vara mer noga i valet av ordet "fick" när det i stället handlade om ett köp som utgår ifrån marknadspris efter en konkurrensutsatt tilldelningsprocess.

Bostadsrättsföreningen som NN är med i fick köpa en tomt efter en öppen markanvisning för rekordhöga summan 13 miljoner kronor och fick dessutom betala höga kostnader för miljösanering som kommunen friskrivit sig från. GP:s granskning som hänvisades till kunde inte belägga att besluten på något sätt varit felaktiga eller avvikit från regler och praxis i kommunen när det rör markförvärvet. Det påstods även svepande att NN haft fördelar i markanvisningen. GP:s granskning kunde dock bara fastslå att dessa fördelar bestod i att köparna tidigt var formerade som en gruppering och hade den kompetens som efterfrågades.

Föreningen som NN var med i hade nämligen tidigare sökt markanvisning för den berörda tomten men fått avslag från fastighetsnämnden, som i stället valde att genomföra en öppen markanvisning för den berörda tomten samt ett antal andra tomter i Göteborg som var lämpliga för byggemenskaper. Att svepande beskriva detta som fördelar gav intrycket att det fanns någon form av otillbörligt gynnande vilket inte är fallet.

Påståendet att huset blev större än vad det fått tillstånd för

När inslaget publicerades fanns inget beslut eller påpekande från någon myndighet. Efter publiceringen upprättades ett internt mötesprotokoll på stadsbyggnadskontoret där de på mötet kom fram till att det fanns en byggavvikelse som byggherren behövde åtgärda innan ett slutgiltigt slutbesked kunde utfärdas. Det interimistiska slutbeskedet ställde krav på att åtgärda avvikelsen genom att installera en automatisk brandlarmsanläggning. Vid tiden för inslaget hade detta ännu inte åtgärdats och inrapporterats till stadsbyggnadskontoret. Det går därför inte att påstå att föreningen byggt något som den inte haft tillstånd för fram tills att någon myndighet konstaterat att det finns en avvikelse.

Byggnaden som helhet överstiger inte den godkända höjden utan det handlar endast om innertakets höjd. En höjning av innertaket är inte en bygglovspliktig ändring. Föreningen hade däremot själv rapporterat in avvikelsen i mars med förslag på hur

denna skulle hanteras. Avvikelsen handlar om att takhöjden på loftet i två lägenheter som ligger högst upp är 14–16 cm högre än det som angavs i bygglovet.

Ansvarig byggherre för byggnationen är den aktuella föreningen. NN är ledamot i styrelsen för den föreningen men inte ensamt ansvarig för bygget. När det gäller avvikelsen så har föreningen inte beställt något annat än det som framgår av bygglovet. En totalentreprenör har anlåtats för byggnationen som tagit fram konstruktionen och utfört samtliga åtgärder i egen regi eller med underentreprenörer. Av ansvarskedjan framgår att NN som fysisk person har en mycket begränsad inblandning i byggavvikelsen. Lägenheten som såldes ägde NN bara till en tredjedel. Lägenheten hade fått godkänt av byggnadsnämnden som varit medvetna om den avvikelse som fanns samt godkänt förslaget till hantering. Brandlarmet berörde inte den sålda lägenheten som hade tillräckliga utrymningsvägar utan endast den intilliggande.

Möjlighet till bemötande

Inför publiceringen kontaktades NN av SR på telefon. NN svarade då att han redan lämnat en skriftlig kommentar på hur han såg på frågan och att den fanns publicerad på hans Facebook-sida. I stället för att lyfta upp NN:s syn på saken så hänvisades lyssnarna till NN:s kanaler på sociala medier. Detta anser NN inte var att ta vara på skyldigheten att låta båda sidor ge sin syn på saken. Särskilt eftersom GP och NN drar olika slutsatser.

Anmälaren är även kritisk till publiceringar på SR:s webbplats.

Programföretagets yttrande

SR anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet och anför i huvudsak följande.

GP:s granskning handlade om NN som är kommunalråd och första vice ordförande i kommunstyrelsen i Göteborg. NN är även ledamot av partistyrelsen och sitter i partiledningen för sitt parti på nationell nivå. Mot bakgrund av de uppgifter som framkom i GP:s granskning ansåg redaktionen att det fanns ett stort allmänintresse för kanalens lyssnare när en av stadens högst uppsatta politiker under valrörelsen varit involverad i ett omdiskuterat tillstånds- och byggärende.

Påståendet att NN fick en tomt och hade fördelar i tilldelningsprocessen

SR anser inte att ordet ”fick” gav publiken uppfattningen att tomten erhöles utan vederlag. Det som åsyftades var i stället att NN och hans bostadsrättsförening vann markanvisningen. Av inslaget framgår att det var en konkurrensutsatt tilldelningsprocess och att föreningen senare sålt en lägenhet med vinst, vilket indikerar att föreningen haft en inköpskostnad för tomten. För tydlighets skull kan konstateras

att ordet ”konkurrensutsatt” inte används i inslaget utan att det i stället talas om ”i konkurrens med andra”.

Påståendet att huset blev större än vad det fått tillstånd för

NN anser att det inte går att påstå att föreningen byggt något de saknat tillstånd för förrän en myndighet konstaterat att det finns en avvikelse. SR delar inte den bedömningen. Det som angavs i inslaget var att lägenhetshuset blev 30 kvm större än vad det fanns tillstånd för då takhöjden på loftet hade blivit högre än vad som angavs i bygglovet. Enligt SR förtar den hypotetiska möjligheten att en sådan avvikelse vid en senare överprövning skulle anses falla inom branschmässiga toleranskrav inte uppgiftens saklighet vid sändningstillfället.

NN bekräftar själv i anmälan att det är en korrekt uppgift och det framgår även av GP:s artiklar. Ingenting i inslaget motsäger de ytterligare detaljer om byggprocessen som nämns i anmälan. Det framgick även av inslaget att NN anser att byggföretaget ansvarar för eventuella byggnationsfel.

NN anser att han har begränsad inblandning i byggavvikelsen och att han endast ägde den sålda lägenheten till en tredjedel. SR kan konstatera att han var delägare och ledamot i styrelsen i den föreningen som erhöll tomten i tilldelningsprocessen. Att det även fanns andra styrelseledamöter och delägare motsägs inte i inslaget. Inslaget sändes i P4 Göteborgs två minuter långa nyhetsuppdatering. I den typen av korta nyhetsinslag finns inte utrymme att ge en fulltäckande och detaljerad beskrivning av en omfattande granskning och all bakgrundsinformation. Således valde redaktionen att i inslaget fokusera på NN:s ägande och kontroll i föreningen eftersom det var detta som var föremål för ett allmänintresse. Vidare framgår av inslaget att tomten skulle tilldelas en förening och inte en privatperson.

Möjlighet till bemötande

Redaktionen har vid upprepade tillfällen erbjudit NN möjlighet att bemöta uppgifterna i inslaget, såväl i direktsändning som genom en bandad intervju. NN har då haft möjlighet att framföra sin syn på samtliga uppgifter i inslaget, inklusive de som berörs i detta yttrande. NN har dock avstått och i stället hänvisat till sina kommentarer i sociala medier. I inslaget framförs NN:s ståndpunkt att inga fel begåtts och att byggföretaget ansvarar för eventuella fel vid byggnationen. Det hänvisas även till NN:s sociala medier för ytterligare kommentarer.

Aktuella bestämmelser

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (12 § i sändnings-tillståndet).

Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag. Att en part vägrar att medverka hindrar inte att ett program eller inslag sänds. Om möjligt bör i sådana fall den kritiserades uppfattning redovisas på något annat sätt.

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SR ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (7 § i sändningstillståndet). Denna skyldighet innebär enligt granskningsnämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Granskningsnämndens bedömning

Granskningsnämnden tillämpar bestämmelserna i radio- och tv-lagen och i SR:s sändningstillstånd. Det ingår inte i nämndens uppgift att pröva textinformation på SR:s webbplats. NN:s kritik i dessa delar lämnas därför utan åtgärd.

Nämnden anser att det framgick att föreningen som NN var medlem i vann en öppen markanvisning till den aktuella tomten. Detta var underförstått i och med uppgiften om att tomten utlystes i konkurrens med andra. Användandet av ordet ”fick” medför därför inte att inslaget stred mot kravet på saklighet.

Av handlingarna i ärendet framgår att höjden på innertaket blev högre än vad som angetts i bygglovet. Uppgiften om att takhöjden blev högre stred därför inte mot saklighetskravet.

I inslaget redogjordes för att påståendet att bland andra NN haft fördelar i tilldelningsprocessen kom från granskningen i GP och dess granskande rapporter. Det har i ärendet framkommit att NN är av en annan uppfattning än slutsatserna i GP:s granskning. Påståendet om att NN haft fördelar i tilldelningsprocessen får därför bedömas inom ramen för kravet på opartiskhet.

Nämnden konstaterar att NN är en högt uppsatt kommunpolitiker och det ligger väl i linje med SR:s granskningsskyldighet att fokus för inslaget låg på honom. NN gavs tillfälle att medverka i inslaget för att bemöta uppgifterna, men avstod från detta. Därtill redogjorde SR i inslaget för att NN ansåg att det inte begåtts några

felaktigheter och att eventuella byggfel låg på byggföretaget. Inslaget stred därför inte heller mot kravet på opartiskhet.

Detta beslut har fattats av Ulrik von Essen, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Erik Fichtelius och Linnéa Jonjons efter föredragning av Gustav Aspengren.

För granskningsnämnden

Ulrik von Essen

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	ULRIK VON ESSEN
DATUM & TID:	2023-03-27 08:18:42 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_098a8fcd8829bd9f2285fbf3fb7759181d

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2023-03-27 08:18:49 +02:00
Ref: 70055SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)